

проче Арнаутске чете подпомогну и до Ниша проведут¹⁾. За да се спаси, населението започва масово да емигрира въ Сърбия, оставило на произволъ имота си. А изглежда, това е било и потрѣбно на сръбското правителство, което намира добъръ поводъ да моли Високата Порта за възвръщане на бѣжанцитѣ. По този начинъ то е мѣрило, едно, да поддържа вѣрата у нишките българи, че спасението и свободата имъ ще дойдатъ отъ Сърбия; друго, да манифестира за излишенъ пжтъ своята коректностъ прѣдъ високата турска властъ, отъ която е имало, какво да очаква и, трето, да заинтересува Европа, която въ неволната емиграция на населението въ Сърбия, не можеше да не съзре тежнениа у него къмъ сръбската държава, макаръ да му е било невъзможно да емигрира другадѣ. И, трѣбва да се признае, сръбските ржководни кржгове успѣватъ доста и този пжтъ, както сж успѣвали и по-рано²⁾. Но ако все пакъ не сж могли да увѣрятъ Европа, че населението въ нишко е сръбско, то се дължи прѣдимно на българското му упорство да не се отказва и при най-голѣми бѣди отъ името си, както и на безпристрастнитѣ чужди анкети.

Че сръбското правителство е прѣслѣдвало тия три цѣли се вижда: 1) отъ подбутванията, които е правило посрѣдствомъ свои емисари, щедри на обѣщания, че Сърбия ще даде на нишлии не само барутъ и пушки, но даже ще ги подкрѣпи съ военна сила и 2) отъ обявления отъ сръбска страна неутралитетъ едноврѣменно съ прокламиране на възстанието.

Сръбскиятъ неутралитетъ е обявенъ почти въ сжщия день, въ който князь Михаилъ е получилъ писмото на населението отъ нишкия и лѣсковски пашалѣци, пристигнало въ Бѣлградъ прѣзъ нощта на 9/21 априлъ, съ което се съобщавало на княза, че възстанието е обявено. На свикания отъ княза съ вѣтъ било рѣшено да не се отговаря на писмото на възста-

¹⁾ Сербске народне новине, г. VII, бр. 37, стр. 147, кол. 1—2 отъ 1844 (11 май).

²⁾ Че тъй е гледало сръбското правителство на населението въ нишко, както и на неговитѣ бунѣ, се вижда добръ отъ писмото на княза Милоша до „Ч. Везиру Салихъ-пашѣ нишкомъ мухадѣзу 17 отъ Јануара 1835, Н. 222“, както и отъ това до „Народу нахиѣ нишке“, въ което, между друго, се казва буквално и слѣдното: „Ви морате остати раја, и морате слушати ваше заповѣдникѣ, и избацате са свимъ изъ главе, да ви овомъ крају присаѣдинити се можете“. И това — едноврѣменно съ тайнитѣ подбуждения на населението къмъ бунтъ (Миличевѣ, стр. 37 и 40). Споредъ „Журналъ де Константиноплѣ“, много отъ разбойницитѣ (разбирай възстаници), които ходѣли около сръбскитѣ граници, сж признали, че сж станали такива по чужди побуждения. (Вългария, г. IV, бр. 10, стр. 79, кол. 2 отъ 18 юни 1862 г.). А какви други могатъ да бждатъ тия чужди побуждения, освѣнъ сръбски?